

Festival Šiška
1. - 2. október 2015

Envirovýchova v doline Laborca

Štátna ochrana prírody SR
Správa CHKO Východné Karpaty
Ing. Anna Macková

Zimné vtáčie záhrady

2012-2013

Do projektu sa zapojilo 12 škôl Prešovského kraja

- **Humenné**

ZŠ Hrnčiarska

ZŠ Laborecká

ZŠ Kudlovska

ZŠ Jána Švermu

ZŠ Pugačevova

ZŠ SNP (1. máj)

Spojená škola internátna Humenné a Podskalka

ZŠ Koškovce

- **Medzilaborce**

ZŠ Komenského

ZŠ Duchnovičova

ZŠ Radváň nad Laborcom

- **Vranov nad Topľou**

ZŠ Bernolákova

Každá škola mala pridelené: krmidlo, 8 kg slnečnice a 40 ks informačných letákov

Náklady

- Nákup 88 kg slnečnice/ 49,94 EUR
- Zhotovenie 500 ks čiernobielych letákov/30 EUR
- Zhotovenie 12 krmidiel /200 EUR
- PHM (distribúcia krmidiel pre školy)/50 EUR

Suma: 329,94 = 330 EUR

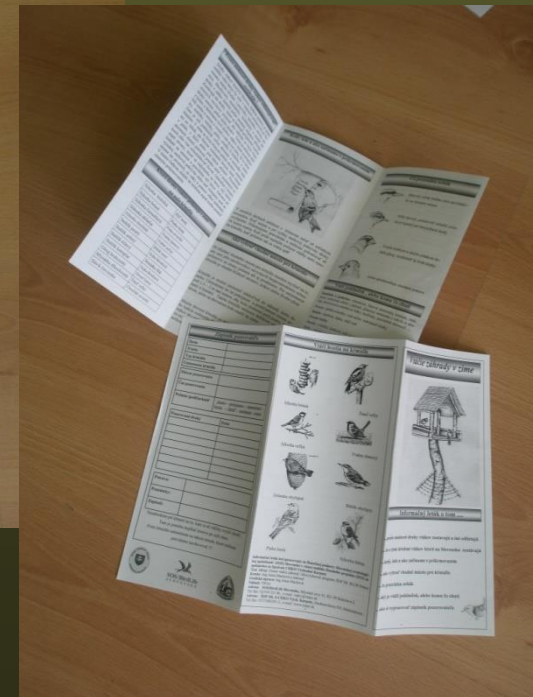
*Prostriedky k realizácii malého členského
projektu
poskytla Slovenská ornitologická
spoločnosť*

Distribúcia materiálu pre školy

Envirovýchovné aktivity

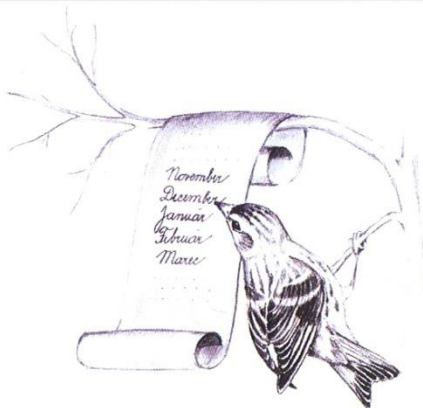
Prečo niektoré druhy vtákov odlietajú a iné zostávajú ?

Druhy vtákov ktorých hlavnou zložkou potravy je počas celého roka hmyz by sme v zimných mesiacoch na Slovensku márne hľadali. Lastovičky, belorítky, sláviky, penice, žltouchvosty, mucháriky, kolibkáriky a mnohé iné druhy z nášho územia počas jesennej migrácie odlietajú. Zostávajú ale druhy, ktoré sa dokázali prispôbiť a počas zimných mesiacov prijímať ako náhradu za hmyz rôzne druhy semien, jadier alebo plodov. Teraz sa môžeme tešiť z krásy a štebotania tých druhov vtákov, ktoré sa prispôbili snehu a mrazu a zostali u nás aj cez zimu. Sú to sýkorky, stehlíky, brhlíky, pinky, oriešky či králičky. V tomto čase je ich jedálniček veľmi skromný a nezriedka trpia hladom. V zime sa živí rôznymi pukmi stromov, semenami zo šišíek, ale hlavne vyberaním hmyzu, ktorý zimuje v pôde, v ihličí alebo pod kôrou stromov. Prírodzene skromnú zimnú potravnú ponuku začal v posledných rokoch ešte viac ochudobňovať človek. Odstraňuje z krajiny staré stromy, ktoré sú najbohatšie na hmyz, ničí buriny bohaté na semená a pravidelne ničí hmyz. Dokonca pri vysokej snehovej pokrývke alebo keď roztopený sneh zamrzne na stromoch, sa vtáky k potrave vôbec nedostanú. V tomto ťažkom období im môžeme aspoň trochu pomôcť zimným prikrmovaním.

Ktoré druhy vtákov prilietajú v zime na naše krmidlá

Sýkorka bielolica	Hýľ lesný
Sýkorka belasá	Pinka lesná
Sýkorka čiernohlavá	Pinka severská
Sýkorka uhliarka	Vrabec domový
Sýkorka chochlatá	Vrabec poľný
Stehlík pestrý	Brhlík lesný
Stehlík zelený	Sojka škriekavá
Stehlík číživý	Strnádka žltá
Stehlík konopiar	Sojka škriekavá
Glezg hrubozobý	Drozd čierny
Mlynárka dlhochvostá	Ďateľ veľký
Slávik červienka	Chochláč severský

Kedy, kde a ako začíname s prikrmovaním

V menších dávkach môžeme s kŕmením začať už začiatkom novembra. Keď mrzne a pri vyššej snehovej pokrývke dávky zvyšujeme. Prikrmujeme pravidelne a môžeme pokračovať až do konca marca. Keď príde teplejšie počasie vtáčiky sami opustia kŕmidlo, keď prituhne tak sa vrátia späť

Ako vybrať vhodné miesto pre kŕmidlo

Pri hľadaní vhodného miesta pre kŕmidlo musíme myslieť na to, aby sme jeho návštevníkov nevystavili bezprostrednému nebezpečenstvu zo strany počasia ale aj predátorov. Pre umiestnenie kŕmidla je vhodná blízkosť stromov, kríkov alebo živého plota

Kŕmidlo je možné umiestniť kdekoľvek do záhrady alebo do parku. Umiestnime ho na pokojnom a priehľadnom mieste aspoň 1,5— 2 m nad zemou, aby bolo chránené pred psami, mačkami a kunami. Takéto kŕmidlo môžeme drôtikom zavesiť na strom, alebo na drevenom kole osadiť do zeme.

Menšie drevené kŕmidlo so strieškou sa zmesť aj na okno, alebo balkón rodinného domu či bytu v paneláku. Niektoré druhy vtákov ako napr. pinka, stehlík, vrabce s obľubou hľadajú potravu na zemi, kam prilietajú vo väčších kŕdľoch. V tomto prípade môžeme dať kŕmivo aj do väčšej nádoby priamo na zem

Čo prezrádza zobák

dlátovitý zobák brhlíka slúži ako kladivko na lúskanie semien

štíhly špicatý, pinzetovitý zobáček orieška je typický pre hmyzožravé druhy

Svojim krátkym a silným zobákom dokáže glezg rozlúsknúť aj tvrdé kôstky

pinka uprednostňuje zmiešanú potravu

Vtáčí jedálniček, alebo komu čo chutí

Semienka a jadierka—slnčnica, ľanové semienka, konope, mak, proso, nemorené obilie (jačmeň, pšenica) semienka z tekvic a uhoříek, borovicové a smrekové šišky, bodliaky, peniažtek skorocel

Ovocie—jablká a hrušky, celé alebo nakrájané kúsky

Bobule—jarabina, šípka, vtáčí zob

Ovsené vločky

Orechy—vlašské, lieskové, celé aj nasekané, nesolené nepražené

Ryža— varená a nesolená

Zemiaky— nesolené, varené, vychladené a pokrúvané

Bravčová masť alebo loj

NIKY NEDÁVAŤ!!! —kysnuté, korenené, skazené, solené údené

Na olejnatých semenách a tukovej zmesi si iste budú pochutnávať sýkorky, brhlíky, vrabce, červienky. Na obilie a semená burín prilákame strnádky, pinky, glezgy a zelenky, na orechy ďatle, na jabĺčka drozdy. V záčne prídu navštíviť kŕmidlo aj čížiky, hýle, pinky severské a veríme, že aj mnoho iných druhov, v závislosti od polohy kŕmidla.

Zápisník pozorovateľa

Škola	
Trieda	
Typ krmidla	
Umiesnenie krmidla	

Dátum pozorovania	
Čas pozorovania	
Počasie (podčiarknúť)	jasno – polojasno – zamračené – hmla – dážď – sneženie - vietor

Pozorované druhy	Počet

Potrava:	
Poznámky:	
Zapísali:	

Nezabudnite pri kmení na to, kam si už vtáčiky zvykli chodiť,
Tam je potreba doplniť krmivo po celú zimu.
Preto krmidlo umiestnime na takom mieste, ktoré môžeme
pravidelne navštevovať.!!!

Vtáci hostia na krmidle

Sýkorka belasá

Ďateľ veľký

Sýkorka veľká

Vrabc domový

Zelienka obyčajná

Brhlík obyčajný

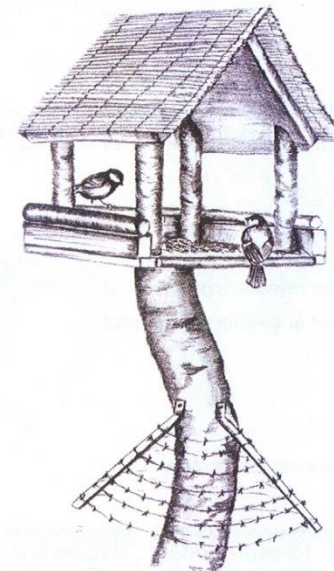
Pinka lesná

Sýkorka hôrna

Informačný leták bol spracovaný za finančnej podpory Slovenskej ornitologickej spoločnosti (SOS) Slovensko v rámci máleho členského projektu (2012) za spolupráce so Správou CHKO Východné Karpaty
Text zdroj: Zimné vtáčie záhrady- Ekovýchovný program, ŠOP SR RCOP Prešov
Grafická úprava: Ing. Anna Macková
Náklad: 700 ks
Adresa: SOS/BirdLife Slovensko, Mlynské nivy 41, 821 09 Bratislava 2,
Tel./fax: 02/554 221 86 , e-mail: vtaky@vtaky.sk
Adresa: ŠOP SR, S-CHKO Vých. Karpaty, Duchnovičova 535, Medzilaborce.
Tel./fax: 057/7480291-3., e-mail: www.soprs.sk

Vtáčie záhrady v zime

Informačný leták o tom ...

- ...prečo niektoré druhy vtákov zostávajú a iné odlietajú
- ...čo s tými druhmi vtákov ktoré na Slovensku zostávajú
- ...kedy, kde a ako začíname s prikrmovaním
- ...ako vybrať vhodné miesto pre krmidlo
- ...čo prezrádza zobák
- ...aký je vtáčí jedáliček, alebo komu čo chutí
- ...ako si vypracovať zápisník pozorovateľa

ZŠ Hrnčiarska Humenné

19.november 2012

ZŠ Kudlovská Humenné

23.november 2012

23.november 2012

ZŠ Kudlovská
23.november 2012

Písali o nás v novinách ...

3.12.2012

6

WYTVORILI VTÁČIE ZÁHRADY

Žiaci 1. stupňa ZŠ Kudlovsá v Humennom v rámci regionálnej výchovy vytvorili vtáčiu záhradu, aby pomohli vtáčiu zimovať bez hladu. Nechýbala prednáška o tých druhoch vtákov, ktoré neodlietajú do teplých krajín, čím ich možno nakrmiť a čo im škodí. Táto aktivita prebehla v spolupráci so Správou ochránenej krajiny v správe východných Karpaty.

-kož.

Publicistika

6

10.12.2012

Publicistika

NASTAL ČAS ZIMNÉHO PRIKRMOVANIA

Myšlienka zapojiť do zimného prikrmovania čo najväčší počet žiakov vznikla v závere minulého roka. Pracovníčka Správy CHKO Východné Karpaty a členka Slovenskej ornitologickej spoločnosti (SOS) Ing. Anka Macková vypracovala malý členský projekt pod názvom Vtáčie záhrady v zime. Malé členské projekty dovoľujú členom mimovládnej organizácie SOS/BirdLife Slovensko realizovať rozsahom menšie, ale výskumné aktivity pre vtáčstvo na lokálnej úrovni.

V rámci poskytnutého príspevku bolo možné do projektu zapojiť 12 základných škôl a školských zariadení v troch okresoch Prešovského kraja na východe Slovenska. V meste Humenné sa zapojila ZŠ Hrnčiarska, ZŠ Laborecká, ZŠ Kudlovsá, ZŠ Svermova, ZŠ Pugačevova, ZŠ SNP, Spojená škola internátna a Podmorského a ZŠ Duchnovičova. Z obcí sa do projektu zapojila ZŠ s MŠ v Koškovciach a ZŠ s MŠ v Radvani nad Laborcom. Každá škola dostala krmidlo a 7,5 kg sinečnice.

V spolupráci so Správou CHKO Východné Karpaty v Medzilaborciach boli na niektorých z vybraných škôl realizované besedy. Žiaci sa dozvedeli formou prezentácie, voľnej besedy a informačných letákov, správne pravidlá týkajúce sa zimného prikrmovania. Súčasťou stretnutí na pre umiestnenie vhodného miesta pedagógov a pracovníka správy CHKO VK. V informačnom letáku, na z časti venovaná aj priamemu pozorovaniu na krmidlách. Začínajúci ornitológovia si tak môžu otestovať svoje pozorovacie schopnosti a pozorovania zaznamenať do zápisníka. Aktivity pre školy budú pravidelne realizované od decembra do marca 2013. Po odbornom posúdení výsledkov monitoringu v marci 2013, budú údaje z pozorovaní poskytnuté Slovenskej ornitologickej spoločnosti.

-mac-

ZŠ Koškovce

10.december 2012

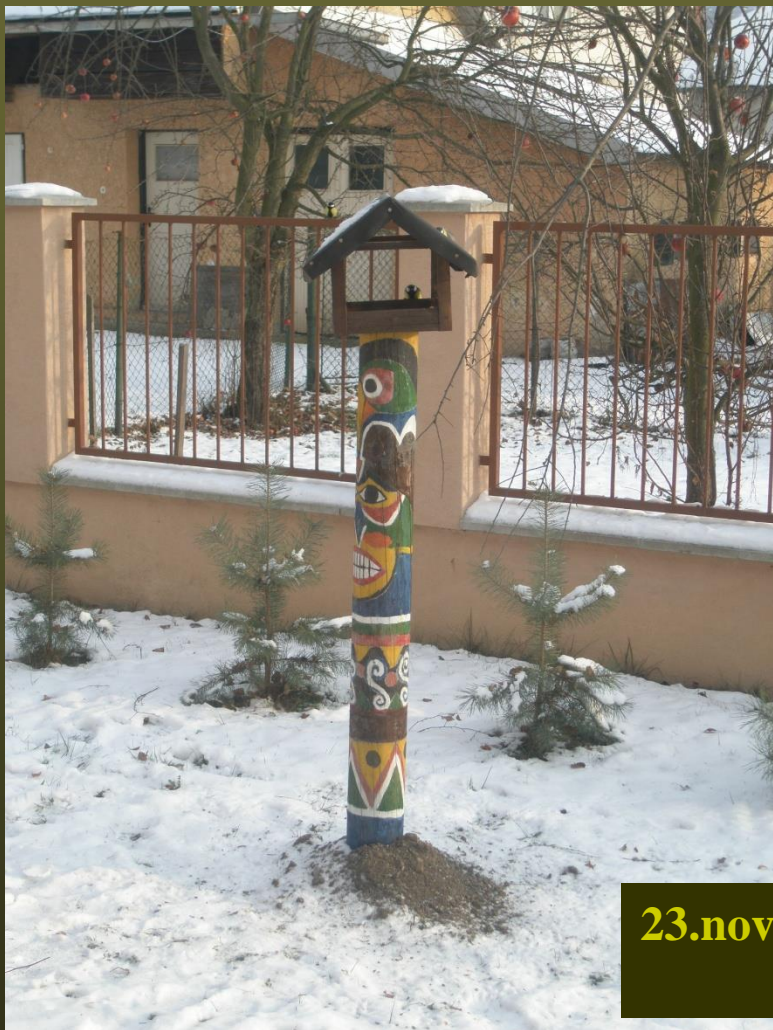
Poznávame naše druhy vtákov

ZŠ Koškovce,

10.december 2012

Najkrajšie krmidlo bolo pri ZŠ Koškovce

23.november 2012

Film o neviditeľnom fotografovi pre najšikovnejších

ZŠ Koškovce
25.január 2013

ZŠ Duchnovičova Medzilaborce

11. december 2012

ZŠ Duchnovičova

2. ročník

11.december 2012

ZŠ Duchnovičova 5. ročník

13. december 2012

Zúčastnili sa celoslovenského sčítania vtákov na krmidlách 31.január 2013

ZŠ Komenského, Medzilaborce

...každý deň sa sčítalo aj v Košovciach

ZŠ Radváň nad Laborcom

Poznávame vtáčí
jedálniček

10. december 2012

Areál Správy CHKO Východné Karpaty

7. február 2013

7. február 2013

14. február 2013

7. február 2013

14.marec 2013 ...zima sa vrátila !!!

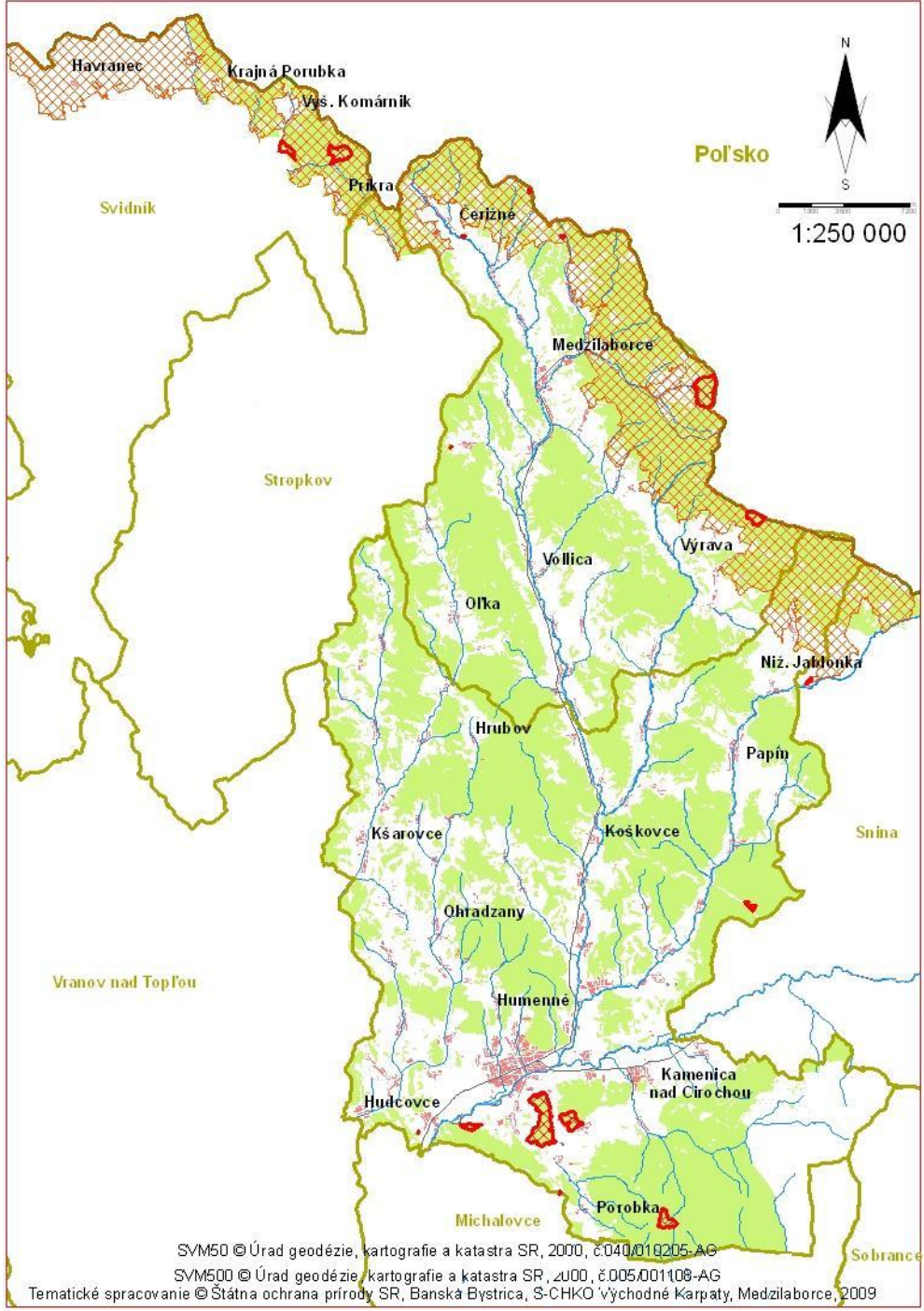
Príprava hostiny v IS-CHKO VK

**Sčítanie na
krmidlách
3.marec 2012**

SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/019205-AG
 SVM500 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.005/001108-AG
 Tematické spracovanie © Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, S-CHKO Východné Karpaty, Medzilaborce, 2009

Vyčistíme si Laborec

22.-26.apríl 2013

Príprava akcie

**Kontaktované inštitúcie (telefón, mail, osobne, regionálna tlač,
web)**

starostovia obcí a ich občania
Základné školy, Materské školy
Širšia verejnosť

Náklady

Nákup materiálu 100 EUR

Rozvoz materiálu

Telefonáty

Vyčistíme si Laborec

Akcia pri príležitosti Svetového dňa zeme

22. apríl 2013

Pri príležitosti Svetového dňa zeme, ktorý si každoročne pripomíname dňa 22. apríla vyhlasuje Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Správa Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty v Medzilaborciach dobrovoľnú akciu zameranú na prečisťovanie brehov vodného toku Laborec. Prečisťovanie bude zamerané na zber komunálneho odpadu a monitoring divokých skládok popri vodnom toku Laborec.

Do akcie sa zapojí celkovo 13 obcí v okresoch Humenné a Medzilaborce, ako aj ZŠ

Priebeh akcie

Akcia začína dňa 22 apríla 2013 (pondelok) o 8.00 hod. a potrvá podľa možností a vývoja počasia do konca týždňa 26. apríla (piatok)

Dobrovoľníci sa dostavia v deň konania akcie na obecny úrad každej obce, ktorá sa do akcie zapojila. Dobrovoľníkom budú pridelené vrecia a rukavice, ktoré obciam poskytne Správa CHKO Východné Karpaty. Každá obec bude zodpovedať za zber odpadu na úseku Laborca vo vlastnom katastri.

Sústredenie odpadu ako aj následne naloženie s odpadom bude realizované podľa pokynov jednotlivých starostov obcí pri zahájení akcie.

Priebeh akcie, množstvo nazbieraného odpadu budú priamo v teréne monitorovať pracovníci Správy CHKO. V rámci akcie budú v teréne zaznamenávané divoké skládky odpadu, ktoré po ich lokalizácii budú nahlásené priamo na obci. Touto cestou prosíme, aby sa do akcie zapojilo čo najviac dobrovoľníkov, ktorým stav vodného toku Laborec nie je ľahostajný.

Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Východné Karpaty, Duchnovičova 535, 098 01 Medzilaborce. Kontakt: 057/748 0291

Kontaktná osoba k akcii: Ing. Macková Anna (0903 298 307)

Prečo by sa človek žijúci na pevnine
mal zaoberať znečistením morí?

**Možno práve preto, že 4 z piatich
plastových predmetov nájdených
v mori pochádzajú z odpadu
vyprodukovaného na pevnine.**

ĎAKUJEME ŽE SVŮJ ODPAD
TRIEDITE A ODVOZDÁVATE
CHRÁNÍTE ŽIVOTNÉ PROSTŘEDÍ

Deti z MŠ Čabiny

ZŠ Koškovce
pracovala celá škola

Vyhodnotenie akcie

- Celkovo bolo rozdelených 450 igelitových vriec s objemom 110-120 litrov a 250 párov rukavíc.
- Do akcie na úseku dlhom 52km sa zapojilo celkovo 13 obcí od obce Habura po Kochanovce, Spolu **479 dospelých** aj detí
- <http://www.humencanonline.sk/sk/aktualne/spolocnost/vy-cistime-si-laborec/>
- <http://www.humencanonline.sk/sk/aktualne/spolocnost/vy-cistili-nam-laborec/>

Po r.č.	Obec	Počet použitých vriec na obec a školu (Na každú obec pridelených 35 vriec)	Počet účastníkov	Dátum zapojenia sa do akcie	Naloženie s odpadom
1	<u>Kochanovce</u>	Použité všetky	20	22.4 -26.4	Vývoz na skládku komunálneho odpadu
2	<u>Veľopolie</u>	Použité všetky + vlastné vrecia	15 (mládež a dospelí)	24.4 a 26.4	Odvoz firmou
3	<u>Lubiša</u>	Použité všetky vrecia a vlastný veľkoobjemový kontajner	25 detí Únia žien 16 Súbor <u>Lubiščanka</u> 24 <u>Aktivačné práce</u> 5 pracovníci	22.4 -9.5	Vývoz na skládku komunálneho odpadu
4	<u>Hankovce</u>	Použité všetky vrecia	40 (deti, mládež dospelí aj dôchodcovia)	22.4-24.4	Odpad sústredený do veľkoobjemového kontajneru
5	<u>Koškovce</u>	Použité všetky vrecia	2 pracovníci v rámci <u>aktivačných prác</u>	22.4 -23.4	Odpad sústredený do veľkoobjemového kontajneru
	ZŠ a MS <u>Koškovce</u>	Použité všetky vrecia	200 žiakov školy	22.4	Odpad prevzali pracovníci v rámci <u>aktivačných prác</u> z obecného úradu
6	<u>Hrabovec nad Laborcom</u>	Použité všetky vrecia	12 (mládež, dospelí a pracovníci v rámci <u>aktivačných prác</u>)	25.4-26.4	PET fľaše vyseparované zvyšná časť odpadu uložená na skládku
7	<u>Brestov nad Laborcom</u>	Použité všetky vrecia	9 pracovníkov v rámci <u>aktivačných prác</u>	22.4	Odpad sústredený do veľkoobjemového kontajneru
8	<u>Radvaň nad Laborcom</u>	Použitých spolu 32 vriec	5 <u>aktivačné práce</u>	26.4	Vývoz na skládku komunálneho odpadu
	ZŠ v <u>Radvani</u>		25 žiakov ZŠ	26.4	Odpad sústredený podľa pokynov Obecného úradu
9	<u>Volica</u>	Použité všetky vrecia + vlastné	8 pracovníkov v rámci <u>aktivačných prác</u> (obec čistila už týždeň pred vyhlásenou akciou)	22.4 -26.4	Časť odpadu vyseparovaná, zvyšok určený na vývoz na skládku komunálneho odpadu
10	<u>Čabiny</u>	Použité všetky vrecia	4 pracovníci v rámci <u>aktivačných prác</u>	22.4	PET fľaše vyseparované, zvyšok odpadu uložený na skládku
	ZŠ a MŠ <u>Čabiny</u>	Použité vrecia pridelené obecnému úradu	20 žiakov a 4 dospelí	22.4	Odpad sústredený podľa pokynov obecného úradu
11	<u>Krásny Brod</u>	Použité všetky vrecia + vlastné	Zbieralo 5-8 ľudí každý deň	22.4-25.4	Vývoz na skládku komunálneho odpadu
12	<u>Medzilaborce</u>	Použité všetky vrecia + vlastné	20 pracovníkov v rámci <u>aktivačných prác</u>	22.4-23.4	PET fľaše vyseparované, zvyšok odpadu uložený na skládku
	ZŠ <u>Duchnovičova</u>	Použité všetky vrecia	17 žiakov (7 ročníka)	22.4	Odpad sústredený podľa pokynov z mestského úradu
13	<u>Habura</u>	Použité všetky vrecia	2 pracovníci v rámci <u>aktivačných prác</u>	6.5-10.5	Vývoz na skládku komunálneho odpadu

LABOREC

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa CHKO Východné Karpaty

Žabie taxi
2015
Brestovské rybníky

týmto vyzýva

Školy a dobrovoľníkov
aby sa zúčastnili
prenosu migrujúcich
ropúch bradavičnatých
ako aj iných druhov
obojživelníkov na
lokalite Brestovské
rybníky pri
Humennom

**Ponuka pre školy:
Ekovýchovný program
Jarné žabie putovanie**

**Predpokladaný termín migrácie
ropúch bradavičnatých**

29.marec – 7.apríl 2015

Záujemcov prosíme vopred nahlásiť na telefónnom čísle 0903 298 307

Osádzanie ochrannej fólie 22.marec 2012

Jarné žabie putovanie

Ekovýchovný program Správy CHKO Východné Karpaty pre školy

Úloha programu :

- poslužiť učiteľom ako vhodný doplnok environmentálnej výchovy na školách
- upozorniť na to aký význam majú obojživelníky v prírode
- pomôcť vysvetliť a pochopiť zmysel ich ochrany
- prispieť k budovaniu pozitívneho vzťahu žiakov k týmto živočíchom
- prostredníctvom rôznych aktivít, ktoré program ponúka nabádať žiakov, aby si pozornejšie všimli svoje okolie
- pomôcť žiakom získať nové poznatky a rozšíriť si svoje vedomosti o daných živočíšnych druhoch, o ich biotopoch a pochopiť zmysel ich ochrany,

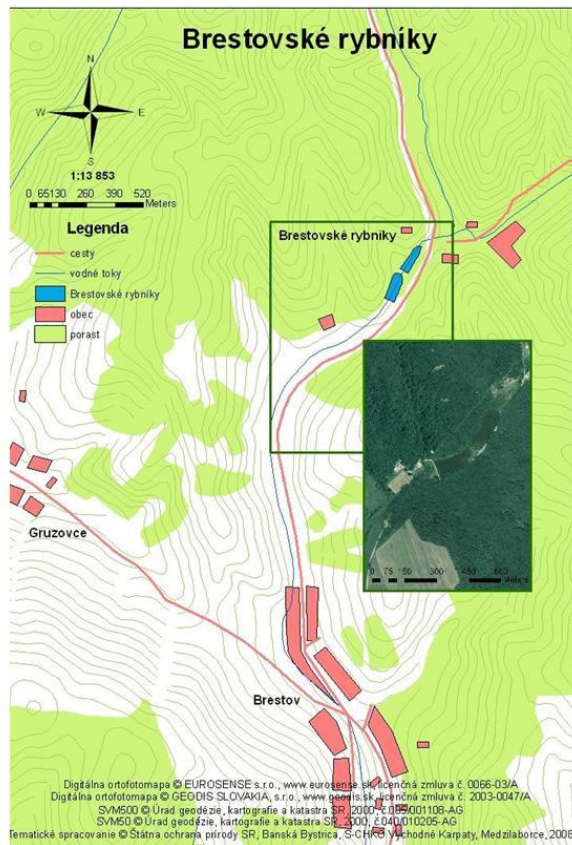
Časti programu

Teoretická časť

zaujímavosti z anatómie, bionómie a vývinového cyklu obojživelníkov

Praktická časť

žiaci navštívia lokalitu Brestovské rybníky na prelome marca a apríla a budú mať tak možnosť oboznámiť sa s niektorými druhmi našich obojživelníkov priamo v teréne a prispieť svojou pomocou aj k ich záchrane formou prenosu do rybníka.

Štátna ochrana prírody SR
Správa Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty
Duchnovičova 535
068 01 Medzilaborce

Telefón: (057) 7480291
El. adresa: anna.mackova@sopsr.sk
Spracovala : Ing. Anna Macková
Nepredajné

Žabie taxi Brestovské rybníky 2015

Štátna ochrana prírody SR,
Správa Chránenej krajinej
oblasti Východné
Karpaty

Ochrana obojživelníkov pri jarnej migrácii

Pohľad do kalendára nám už začiatkom tohto týždňa napovedal, že jar je nezadržateľne tu a aj keď vonkajšie teploty tomu veľmi nenasvedčujú je čas keď vyrážajú na svoje reprodukčné lokality naše druhy obojživelníkov. Ako prvé vyrážajú na miesta rozmnožovania skokany ihnedé a trocha neskôr ropuchy bradavičnaté. V tomto príspevku sa sústredíme predovšetkým na ropuchy bradavičnaté. U týchto druhov dochádza k najväčším stratám, pretože sa v krátkej dobe presúva na miesto rozmnožovania veľký počet jedincov za jediným účelom a tým je rozmnožovanie. Na svojej ťahovej ceste sa môžu tieto jedince stretnúť s rôznymi nástrahami. Tou najväčšou sú kolesá áut. Jednou z lokalít v pôsobnosti Správy CHKO Východné Karpaty (ďalej CHKO VK), kde dochádza k priamemu ohrozeniu ropúch aj skokanov na komunikácii je lokalita Brestovské rybníky pri Humennom. Cesta predstavuje prekážku ktorú, sú jedince nútené každoročne prekonávať ak sa chcú dostať k vode za účelom naklásať svoje vajíčka. Aby boli straty obojživelníkov čo najmenešie budujú každoročne pracovníci Správy CHKO VK v spolupráci s obcou Brestov a vlastníkom pozemku na ktorom sa rybníky nachádzajú fóliové zábrany. Zábrany sú osadené od roku 2005 a o ich význame svedčia počty prenesených jedincov. V roku 2009 začal ťah ropúch 2.4 a trval do 9.4 s počtom prenesených jedincov 7 743. V roku 2010 ťah ropúch začal 29.3 a trval do 7.4 pričom počet prenesených jedincov bol 10 499. V roku 2011 bolo prenesených približne 16 tisíc ropúch. V roku 2013 migrovali ropuchy do rybníka 6.4 a v 2013 roku 12.4. Z ďalších našich druhov obojživelníkov je možnosť na lokalite pozorovať skokana štíhleho, mloka veľkého, mloka bodkovaného a mloka karpatského. Situáciu na lokalite by do veľkej miery vyriešili technické opatrenia umožňujúce migráciu obojživelníkov ako aj obmedzenie premávky na komunikácii.

Aké typy migrácií poznáme?

Jarný ťah dospelcov na reprodukčné lokality

Ťah čerstvo metamorfovaných jedincov

Jesenný ťah

Jesenný ťah z letných stanovišť na zimoviská

Transmigrácia za potravou

Ktoré podmienky ovplyvňujú migráciu?

Vplyv počasia

U rôznych druhov je aktivita rôzna. Skokany ihnedé a štíhle sú aktívne keď už teplota neklesne pod 0 C°. Masové migrácie prebiehajú pri 5 – 12 C°

Denná doba

Hlavný ťah sa sústreďuje medzi 19- 22h a v menšom rozsahu do 6h rannej.

Vlhkosť vzduchu

Pri vysokej vzdušnej vlhkosti migrácia prebieha masovo za niekoľko nocí.

Chemické vlastnosti substrátu

Ako nájdú správnu cestu?

Obojživelníky sa orientujú podľa tmavých siluet (okraj lesa, kopec). V rovinných oblastiach sa rozchádzajú od vody hviezdicovito. Ak si mladé ropuchy bradavičnaté zvykli na zvodidlami vytýčené trasy, bezpečne opúšťajú reprodukčné lokality cez podchody vytýčené práve týmito zvodidlami.

Prečo je potrebná ich ochrana?

Z praktického hľadiska človeka ich treba počítať medzi užitočnými živočíchmi. Okrem iného požírajú rôzne škodlivé hmyz a druhy loviace v noci, dopĺňajú činnosť hmyzožravých vtákov (Oliva, et al., 1968) Pre mimoriadnu citlivosť väčšiny obojživelníkov na negatívne antropologické vplyvy v krajine je možné niektoré druhy využívať ako vhodné bioindikátory relatívnej neporušenosti a zachovalosti ekosystémov a zdravého životného prostredia (Baruš a Oliva, 1992).

Ako im môžeme pomôcť?

Medzi najčastejšie spôsoby ochrany patrí starostlivosť o existujúce biotopy, budovanie náhradných biotopov, ochrana žiab v čase migrácie (dopravné značenie, stavba zábran a následné prenášanie žiab, podchody pre žaby a iné

Opatrenia sú zamerané na:

migrujúce obojživelníky

užívateľov komunikácie (dopravné značenie, obmedzenie intenzity vozidiel) uzávierka komunikácie

cestnú komunikáciu

Žabie taxi - Teoretická časť

Žabie taxi – Praktická časť

ZŠ Koškovce

AREÁL POHODY

ZŠ Kudlovská Humenné

medializácia

30. marec 2015

Dobrovolníci pri transfere obojživelníkov

ZŠ Duchnovičova Medzilaborce 13.4.2012

ZŠ Duchnovičova Medzilaborce

Zápisník pozorovatele

Základné údaje

Základná škola: Škola Dimitrova
 Meno žiaka: Zuzana Štefániková / Jozef trieda: B.C
 Pod vedením učiteľa: _____

Mapa lokality

Mapovací list č.

Názov lokality: Brestovské rybníky - Brestov
 Dátum pozorovania: 21. marca 2018

Počasie (podčiarknite aktuálny stav): slnečno - vietor
 jasno - polojasno - zamračené - hmľa - dažď - sneženie - vietor

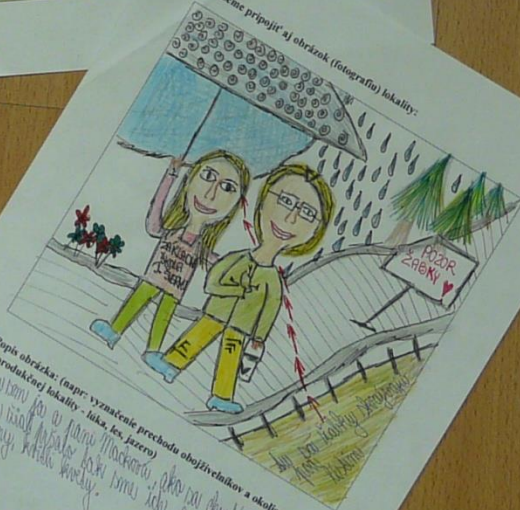
Teplota ovzdušia: 10°C
 Teplota vody: 10°C

Pozorované druhy	Počet jednotlivých jedincov (živé jedince)	Počet jedincov v amplexoch		Usmernené jedince	Čas pozorovania
		Zivé jedince	Zivé jedince		
1. <u>potulník veľký</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>10:00-10:30</u>
2. <u>potulník malý</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>10:30-11:00</u>
3. _____	_____	_____	_____	_____	_____
4. _____	_____	_____	_____	_____	_____
5. _____	_____	_____	_____	_____	_____
6. _____	_____	_____	_____	_____	_____
7. _____	_____	_____	_____	_____	_____
8. _____	_____	_____	_____	_____	_____
9. _____	_____	_____	_____	_____	_____
10. _____	_____	_____	_____	_____	_____
11. _____	_____	_____	_____	_____	_____
12. _____	_____	_____	_____	_____	_____

Poznámky, postrehy a iné pozorovania:

- potulník veľký bol pozorovaný v amplexoch s potulníkom malým
 - potulník malý bol pozorovaný v amplexoch s potulníkom veľkým
 - potulník veľký bol pozorovaný v amplexoch s potulníkom malým
 - potulník malý bol pozorovaný v amplexoch s potulníkom veľkým

Môžeme pripojiť aj obrázok (fotografiu) lokality:

Popis obrázka: (napr. vyznačenie prechodu obojživelníkov a okolia reprodukčnej lokality - úhľa, les, jaskyňa)

Zapísal:

Štefániková Zuzana

Žabie taxi 2015- vyhodnotenie

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa CHKO Východné Karpaty udeľuje

Diplom

pre
Jakuba
Mastiščáka

Jarné žabie
putovanie
Brestov pri
Humennom
2015

za pomoc pri prenose žiab dňa 29. marca 2015
na lokalite Brestovské rybníky
ako aj za nápadité spracovanie terénneho zápisníka

13.-19 máj 2013

Elektromobil v Laboreckej vrchovine

ŠOP SR/43/2013

Zmluva o výpožičke

uzavretá v zmysle ust. § 659 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník
v znení neskorších predpisov

medzi

Požičiavateľom:

Názov: **Východoslovenská energetika a.s.**
Sídlo: Mlynská 31, 042 91 Košice
IČO: 36 211 222
DIČ: 2020062319
IČ DPH: SK2020062319
Zastúpený: Thomas Jan Hejzman, generálny riaditeľ a predseda predstavenstva
Ing. Radoslav Haluška, člen predsedu

(ďalej len „požičiavateľ“)

a

Vypožičiavateľom:

Názov: **Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky**
Sídlo: Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica
IČO: 17 058 520
DIČ: 2021526188
IČ DPH: SK2021526188
Zastúpený: Ing. Milan Boroš, riaditeľ ŠOP SR

(ďalej len „vypožičiavateľ“)

Článok I. Predmet zmluvy

1. Predmetom tejto zmluvy je záväzok požičiavateľa prenechať vypožičiavateľovi predmet výpožičky na bezplatné užívanie za podmienok dohodnutých v tejto zmluve a záväzok vypožičiavateľa prevziať predmet výpožičky do užívania a užívať ho za podmienok stanovených v tejto zmluve.
2. Predmetom výpožičky je osobné motorové vozidlo značky PEUGEOT, typ: 1/1NZKKZ/1NZKZZ VIN: F31NZKZZBU800347, farba: biela, EČV: KE-EAUTO (ďalej len „predmet výpožičky, alebo vozidlo“).

Preberací protokol o prevzatí zapožičaného elektromobilu

Odovzdávajúci organizačný útvar ŠOP SR: CHKO Východné Karpaty

Preberajúci organizačný útvar ŠOP SR: CHKO Latorica

Evidenčné číslo elektromobilu: KE EAUTO

Stav vozidla pri odovzdaní: Bez závad, nepoškodené

Počet najazdených kilometrov:

Stav tachometra pri odovzdaní:

Príslušenstvo: nabíjací kábel s koncovkou Mennekes, nabíjací kábel s koncovkou 220 V, predĺžovací kábel 20 m

Organizačné útvary ŠOP SR si týmto potvrdzujú vzájomné odovzdanie zapožičaného elektromobilu.

Vo Medzilaborciach dňa

Odovzdávajúci

.....
Podpis odovzdávajúcej osoby

Preberajúci

.....
Podpis preberajúcej osoby

TECHNICKÉ PARAMETRE - Elektrické vozidlo - *iOn*

Predmetom homologácie

Súhrn - 07/2010

VŠEOBECNÉ	Type	100 % elektrické
	Maximálny výkon v kW (k) / otáčky (ot./min)	47 (64) / 3500 až 8000
	Maximálny krútiaci moment (Nm) / otáčky (ot./min)	180 / 0 à 2000
	batéria pohonu, typ / kapacita (kW.h)	Lítium-iónová / 16
	Dojazd v režime NEDC (km)	150
	Pneumatiky	145 / 65 R15 - 175 / 55 R15
VÝKON ½ užitožnej hmotnosti	Maximálna rýchlosť (km/h)	130
	Maximálne zrýchlenie (m/s ²)	2.9
	Zrýchlenie (sekundy)	
	• 400 m s pevným štartom	20,7
	• z 0 na 50 km/h	5,9
	• z 0 na 100 km/h	15,9
Pružnosť (sekundy)		
• zo 40 na 60 km/h	2.9	
• zo 60 na 80 km/h	3.9	
EMISIE		
	Emisie CO ₂ (g/km)	0
ROZMERY (m)	Celková dĺžka	3,474
	Šírka karosérie vrátane kľučiek / so zrkadlami sklopenými / vyklopenými	1,475 / 1,594 / 1,792
	Výška	1,608
	Rázvor	2,550
	Previs vpredu / vzadu	0,498 / 0,426
	Rozchod vpredu / vzadu	1,310 / 1,270
HMOTNOSTI (kg)	Pohotovostná hmotnosť	1,120
BATOŽINOVÝ PRIESTOR	Objem batožinového priestoru (dm ³)	168
AERODYNAMIKA	SCx	0.706

Čo sme zistili o E- aute

Výkon batérie 16kWh postačil v našich podmienkach pri plnom nabití vzdialenosť 124 km,čo je pri cenách za elektrickú energiu 1.17 eura!

Maximálna rýchlosť auta 130 km/h, ekonomicky výhodná bola jazda do 90 km/h,

keď sa ručička spotreby energie pohybovala v poličku ekonomy.

Výkon auta 47 kW.

Auto je štandardne vybavené, určené je však len pre 4 osoby

- Počas dňa sme auto vyskúšali na cestách a v noci nabíjali v klasickej 220V zásuvke so striedavým prúdom počas 6 hodín.
- Počas 7 dní, kedy sme mali možnosť auto vyskúšať, sme najazdili 628 km,čo je v prepočte 6 eur za spotrebovanú elektrickú energiu.

ZŠ Duchnovičova Medzilaborce

ZŠ Koškovce

ZŠ Pugačevova Humenné

ZŠ Švermu Humenné

PRENÁŠALI CIGARETY

Polícia Oddelenia hraničnej kontroly Policajného zboru (OHRK PZ) Úbľa 25. mája v čase o 18.50 hod. zadržali v lesnom poraste v katastrálnom území obce Brezovo 2 štátnych príslušníkov Ukrajiny bez cestovných dokladov, ktorí na plechiach prenášali tri balíky. Bolo v nich uložených 354 kartónov cigariet zn. „JIN LING“ opatrených známikou na označenie tovaru „Duty Free Only“. Colná hodnota zaisteného množstva cigariet predstavuje 10 165 eur a colný dlh vyšešiali pracovníci colného úradu na sumu 6 442 eur. Pre pokročenie z prečinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru pripad aj podozrivé osoby prevzal vyšetrovateľ Kriminálneho úradu Finančnej správy Košice.

Restaurácia SOFIA
(Domaša-oblasť Dobrá)
príjem BRIGÁDNIKOV (obsluhu)
do kuchyne, predajne potravín a
restaurácie - na letnú sezónu
JUL-AUGUST 2013.
Blížšie informácie na t.č.:
+421 905 522 690

**Pokládka zámkových
dlažieb a obrubníkov,
zatepovanie objektov,
budovanie stavieb od základu.**
Tel. 0905 385 410

**ZATEPLOVANIE
rodinných domov, budov
a fasádne omietky.**
Tel. 0905 385 410

VÝHODNÉ PŮŽIČKY

NAJLEHŠIA PŮŽIČKA

DO 4 000 EUR

MAŇEŽSKÁ PŮŽIČKA

DO 10 000 EUR

PŮŽIČKA NA BYVANIE

DO 20 000 EUR

HYPOTÉČKA

DO 100 000 EUR

Kancelária v HUMENNOM: Mierová 13
(budova VIZP vchod z boku)

☎ 0908 037 220

SLOVENSKÁ
POISŤOVŇA

ELEKTROMOBIL V LABORECKEJ VRCHOVINE

Na cestách v okresoch Humenné a Medzilaborce bolo 13. až 19. mája vidno na uliciach biele autíčko, ktoré priťahovalo pozornosť svojim nadčasovým zjavom, ale aj nápisom elektromobil na zadnom okne. Elektromobil Správca CHKO Východné Karpaty bezplatne zapožičala Východoslovenská energetika a.s. (VSE) pre plnenie každodenných pracovných povinností. Možnosť vyskúšať si nový alternatívny spôsob dopravy sa nasýtilo Správce CHKO vďaka tomu, že VSE je členom Slovenskej asociácie pre elektromobilitu (SEVA). Cieľom asociácie je zastupovať a podporovať rozvoj dopravy a dopravnej infraštruktúry pre osobný a úžitkový elektrické vozidlá na Slovensku. V súčasnosti existujú štyri verejné nabíjacie stanice na Slovensku - v Košiciach, Bratislave, Poprade a Nitre. Na týchto staniciach je možné nabíť elektromobil na 80% kapacity batérie už za 30 minút v špeciálnej prípojke 330 V jednosmerným prúdom. Čas, na ktorý sme mali auto požičané, sme sa snažili využiť čo najefektívnejšie. Najväčším zážitkom aj preľapovaním bola návšteva na základných školách Duchnovčovej v Medzilaborciach, v Koškovciach, Pugačovej a Jána Svermu v Humennom. Pri prvom kontakte s elektromobilom si žiaci držali odstup, ale po prvej jazde s detskými pasažiermi prišla sprcha otázok aká je ma-

Foto: Ing. Anna Macková

ximálna rýchlosť, ako dlho sa auto nabíja, aká je cena auta...? Mladí motoristi si na prvý pohľad všimli, že auto je vybavené klasickou automatickou prevodovou s rozložením P.R.N.D. Z technických parametrov elektromobilu značky Peugeot ION každého najviac zaujímala spotreba energie. Výkon batérie 16kWh postčil v našich podmienkach pri plnom nabití na vzdialenosť 124 km, čo je pri cenách za elektrickú energiu 1,17 eur/kWh. Maximálna rýchlosť auta je 130 km/h. Ekonomicky výhodná bola jazda do 90 km/h, keď sa ručička spotreby energie pohybovala v poúložku ekonomy. Výkon auta je 47 kW. Auto je štandardne vybavené, určené je však len pre 4 osoby. Výhodou

elektromobilu je samonabíjanie, tzv. rekuperácia energie pri spomaľovaní, keď je motor v režime generátora. Pri váhe auta 1 120 kg je možné využívať tiež zotravnú silu počas jazdy. Nevýhodou je v súčasnosti cena auta, ktorá sa pohybuje okolo 30-tisíc eur. Na prvom mieste ale stojí údaj o emisiách oxidu uhličitého, ktorý je pri jazde elektromobilom rovný nule. Celkový dojem z jazdy elektromobilom bol veľmi pozitívny. Je to žive autíčko pre rýchlu a nehlukovú prepravu v meste, ale aj na krátku vzdialenosť mimo mesta. Počas 7 dní, kedy sme mali možnosť auto vyskúšať, sme najazdili 628 km, čo je v prepočte 6 eur za spotrebovanú elektrickú energiu. V čase energetickej nenасыtnosti ľudstva, kedy nám zásluhy fosilných palív, ktoré využívame ako zdroj pohonných hmôt, vystačia približne na 40 rokov, je na mieste otázka, ako sa budeme prepravovať v budúcnosti.

Ing. Anna Macková

ČABINSKÉ LETO

Dokončenie z 1. strany

západu. Sloveli atmosféru dotvárala country hudba. V nedeľu bolo najväčším fahákom hudobné těleso Karpatčovi. „Myšlienka zorganizovať v Čabínach tak veľké podujatie vznikla v minulom roku po skončení farmarských pretekov. Bol som veľmi milo prekvapený úrovnou a celkovým záujmom zo strany verejnosti“, uviedol starosta obce Mi-

lan Moroz. Projektový manažér Ing. Adrian Kalinák doplnil, že podujatie bolo realizované vďaka grantu Presšovského samosprávneho kraja z prostriedkov Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika. „Aby to nebolo len o jednorazovej akcii, je súčasťou projektu aj prvé ukončené čiastočné rekonštrukcia kultúrneho domu a spracovanie jedinečnej knižnice publikácie o Čabínach.“

- ak -

Mladí záchranári nezaháli

Krajské kolo súťaže mladých záchranárov občianskej ochrany v Prešovskom kraji sa už tradične konalo v rekreačnom zariadení OPALEX Spord na okraji Prešova. Súťažilo 12 zmliekaných družstiev. Obvod Humenné bol zastúpený dvoma družstvami. Súťažné družstvo vedeli, čo sa od nich očakáva. Mladí záchranári, všetko žiaci II. stupňa základných škôl, museli totiž úspešne absolvovať obvodné kolo súťaže, aby mohli postúpiť do kola krajského. Napriek tomu niektorým družstvám robila problémy topo-

nej miery, či odhad vzdialenosti určeneho bodu. V požiarnej či zdravotnej disciplíne súťažiaci neskľamali, niektorí sa však započuli pri použití prostriedkov individuálnej ochrany a pri správnom určení evakuačnej batôžiny. Strelecká disciplína ubrala niektorým jednotlivcom na optimizme, nakoľko dážď a vietor poriadne zamieslali poriadim družstvám. Teší nás, že družstvo Základnej školy P.O. Hviezdoslava v Svine získalo pekné druhé miesto a družstvo ZŠ S MŠ Úľe obsadilo piate miesto.

MINIFARMA UDAVSKÉ

predáva a prijíma objednávky na:
* 9 až 17-týždňové vysoko produkčné nosníčky rôznych farieb
* ročné nosníce v zneskú
* brojlerové kuračatá
* 8 až 10-týždňové morky širokoprsé
* kačice brojlerové - 3 a viac týždňové
* husi brojlerové - 3 a viac týždňové
Ďalej ponúkame krmné zmesi pre hydinu, zajaca, psov, mliečané šroty, zemliaky jedlé a sadbové.

Objednávky na t.č.
0905 480 587, 057/7796175
Dovoz zdarma.

PONUČAME:

- rôzne zemné a stavebné práce
- nákladnú dopravu
- výkop studní.
PREDAJ:
- suché palivové drevo,
- hĺna do záhrad,
- závozové štrky.

Tel.: 0905 662 633

Kam za kultúrou

MaKS Humenné

* 29.5. - 52. Humenská hudobná jar

- Duo Charis - Kristína Janičkovičová

- violončelo, Miriam Gašparčíková - klavír

* 30.5. - 1.6. - Program pri príležitosti Medzinárodného dňa detí, námestie pred MaKS

* 3.6. - Andrea Rimová - kľamstvá, slzy, tajomstvá, šťastie, zrada... - Beseda so spisovateľkou spomená s autogramiádou, výstavná sien MaKS

Vihorlatské osvetové stredisko

* 24.5. - 24.6. - Výtvárne spektrum

- výstava prác krajskej súťaže ne-profesionálnej výtvarnej tvorby

MaKaOS Snina

* 30.5. - Sasovinka - Rozprávka bábkového divadla v Košiciach pre deti MS pri príležitosti MDD, kínosála Domu kultúry, 9.30 hod.

* 31.5. - Oslavy Dňa detí - kultúry

programom animovaných filmov a vystúpením

<http://www.youtube.com/watch?v=JS5wVz-UwNE&feature=youtu.be>

<http://www.hume.sk/aktualne/spolocnost/elektromobil--nova-ate-nativa-dopravy/>

Ďakujem za pozornosť

Štátna ochrana prírody SR

Správa CHKO Východné Karpaty

Duchnovičova 535, Medzilaborce

anna.mackova@soprs.sk

